

Nr. înregistrare h3987 / 28.04 2021

Către,
Ministerul Educației și Cercetării
În atenția domnului secretar de stat Radu Gheorghe Székely,

Stimate Domnule Secretar de Stat,

Pe această cale permiteti-mi să vă aduc la cunoștința dumneavoastră în calitate mea de președinte al Consiliului Județean Harghita provocările și oportunitățile cu care se confruntă învățământul preuniversitar din județul Harghita.

Știu, și sunt ferm convins, că fără bunăvoința și ajutorul Dvs., îmbunătățirea sistemului educațional, bazat printre altele și pe principiul echității și egalității de șanse, nu se poate realiza. Din acest motiv, fără a Vă obosi cu enumerarea acelor probleme de care deja aveți cunoștință, așteptăm susținerea Dumneavoastră în ceea ce privește rezolvarea unor probleme la nivelul județului Harghita, și oportunitățile care vizează îmbunătățirea calității învățământului preuniversitar.

Una dintre aceste probleme se leagă de **dificultatea cu care se confruntă elevii aparținând naționalităților minoritare în procesul de însușire a limbii române**. Suntem convinși că această dificultate se poate soluționa numai prin schimbarea modalității de evaluare și a punerii în aplicare a noilor programe și a manualelor școlare speciale privind disciplina Limba și literatura română pentru învățământul gimnazial și liceal, astfel încât acestea să permită favorizarea integrării lingvistice, sociale, profesionale a elevilor care aparțin minorităților naționale.

O altă provocare cu care se confruntă sistemul de învățământ din județul nostru este nevoia de **dezvoltare a educației digitale**. Odată cu apariția și răspândirea coronavirusului, în paralel cu plasarea educației în afara claselor, mutarea claselor în mediul virtual, educația online a câștigat teren, au apărut neajunsuri, lipsuri care vizează învățământul on-line. Nu toți elevii au avut acces la internet și la tehnologia necesară.

În opinia noastră trebuie să fie o prioritate educația digitală și este important de a oferi fiecărui elev posibilitatea de a participa la educația digitală. Consiliul Județean Harghita, în

colaborare cu instituțiile de specialitate și Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Harghita, a elaborat Planul de acțiune privind educația digitală a județului Harghita (DigEdu2030). Planul de acțiune sus menționat a fost aprobat prin hotărâre în ședința Consiliului Județean Harghita din data de 31 martie 2021 și poate fi accesat prin linkul următor: <http://analiza.judetulharghita.ro/wp-content/uploads/2021/04/DigEdu2030.pdf>.

Planul de acțiune vizează soluționarea problemelor printr-o abordare holistică. Aceasta prevede dezvoltarea infrastructurii școlare, achiziționare echipamentelor necesare, precum și formarea cadrelor didactice și asigurarea unei rețele de suport tehnic și didactic în perioada 2021-2026, precum și o perioadă de susținere între 2027-2030.

Considerăm că efectele de sinergie, prevăzute în Plan, pot fi maximalizate în cazul dacă proiectul este tratat și finanțat în integritate. Astfel, ar fi foarte important ca consiliile județene precum și Asociațiile de Dezvoltare Intercomunitare să fie beneficiari eligibili în Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR). Având la bază planul de acțiune sus menționat, am completat și am transmis *Fișa de reforme și investiții, propunere pentru Planul Național de Redresare și Reziliență* către Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, în atenția domnului ministru Cristian Ghinea și către Ministerul Educației și Cercetării în atenția domnului secretar general adjunct Sorin Ștefan Decă. Totodată, dorim să menționăm faptul că Planul de acțiune a fost prezentat reprezentanților ministerelor sus menționate.

Ca urmare, inițiativa noastră este de a găsi o soluție practică, ca Planul de Acțiune privind educația digitală a județului Harghita DigEdu 2030 să fie finanțat în valoare de cca. 38,2 M EUR în cadrul PNRR, ca proiect pilot în domeniu, în vederea asigurării egalității de șanse fără discriminare, în condițiile excepționale de desfășurare a activităților didactice preponderent prin intermediul tehnologiei și al internetului, în scopul dezvoltării competențelor tuturor elevilor și pregătirii acestora, în mod special în situațiile în care cadrele didactice și elevii nu au avut acces sau au avut acces limitat la tehnologie, infrastructură digitală.

O altă provocare cu care se confruntă sistemul de învățământ din județul nostru este **învățământul special și special integrat**. Problemele legate de școlarizarea copiilor cu deficiențe grave, severe și asociate din ciclul primar și gimnazial din zona Ciuc sunt rezolvate parțial prin constituirea claselor speciale integrate în Școala Gimnazială „József Attila” Miercurea-Ciuc, în care sunt școlarizați copii cu autism, Școala Gimnazială „Xantus János”

Miercurea-Ciuc, unde sunt școlarizați copii cu deficiențe grave, severe și asociate (ciclurile preșcolar, primar, și gimnazial) și Grădinița „Kis Herceg” Miercurea Ciuc (o grupă de copii cu autism preșcolari). Spațiile de care dispun cele două școli, în care sunt în prezent școlarizați copii cu CES/dizabilități, nu au fost construite în scopul școlarizării copiilor cu cerințe educaționale speciale (dizabilități) și nu corespund în totalitate nevoilor acestora.

În perspectivă, pentru a școlariza toate clasele, care în prezent sunt incluse în școlile primare și gimnaziale de masă, se propune ca Școala Profesională Specială „Szent Anna” Miercurea-Ciuc să fie transformată într-un centru de incluziune care să școlarizeze toți copiii cu dizabilități din zona Ciuc. Luând în considerare cele prezentate mai sus este imperios necesar reorganizarea învățământului special din zona Ciuc. Astfel, având în vedere nevoia cu privire la necesitatea extinderii și dezvoltării instituționale a Școlii Speciale Profesionale „Szent Anna” Miercurea-Ciuc, Consiliul Județean Harghita a inițiat demersurile necesare în vederea construirii unui „Campus școlar pentru Școala Profesională Specială „Szent Anna” Miercurea-Ciuc, județul Harghita”. Proiectul de construire a unui „Campus școlar pentru Școala Profesională Specială „Szent Anna” Miercurea-Ciuc, județul Harghita” este cuprinsă în lista priorităților solicitării de finanțare pentru modernizare/reabilitare/construcție școli speciale, în cadrul Axei prioritare „O Regiune Educată” din POR Centru 2021-2027.

Realizarea acestei investiții este necesară și urgentă, întrucât terenul pe care se află clădirea actuală nu este în proprietatea Consiliului Județean Harghita iar locația/amplasamentul nu face posibilă extinderea clădirii existente sau construirea unor noi corpuri de clădire.

O altă dificultate cu care ne confruntăm este **asigurarea de găzduire gratuită în internate sau centrele de asistare pentru copiii cu cerințe educaționale speciale din cadrul direcțiilor generale județene/a municipiului București de asistență socială și protecția copilului a copiilor, tinerilor cu cerințe educaționale speciale, școlarizați în unitățile de învățământ speciale.** Astfel, Vă rugăm să ne sprijiniți propunerea noastră cu privire la corelarea legilor în vigoare din domeniul educației naționale cu legislația din domeniul protecției și promovării drepturilor copilului, astfel încât copiii cu cerințe educaționale speciale să poată beneficia de găzduire gratuită în centrele rezidențiale, organizate în structura direcției generale de asistență socială și protecția copilului.

Nu în ultimul rând, aș dori să supun atenției Domniei voastre provocările privind **asigurarea gratuității serviciilor publice de transport de care ar trebui să beneficieze elevii, elevi cu cerințe educaționale speciale (CES) din învățământul preuniversitar.** Problema este că

după apariția *Legii nr. 226/2020 pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011*, reglementările în acest domeniu nu sunt aplicabile, nu există o procedură unitară adoptată pentru subvenționarea gratuităților oferite elevilor din învățământul preuniversitar acreditat/autorizat pentru serviciile publice de transport local și județean. Considerăm că în vederea asigurării gratuității a transportului pentru elevii, la nivel național, trebuie elaborate noi proceduri și norme metodologice administrative-financiare cu privire la procedura de decontare a cheltuielilor pentru transportul elevilor și de pentru modul de decontare a acestor sume de la bugetul de stat.

Având în vedere cele prezentate mai sus anexăm prezentei următoarele materiale detaliate cu privire la:

- Dezvoltarea competențelor de comunicare în limba română ale elevilor care aparțin minorităților naționale din județul Harghita
- Planul de acțiune privind educația digitală a județului Harghita (DigEdu2030)
- Oportunități de dezvoltare a învățământului special din județul Harghita
- Asigurarea de găzduire gratuită în internate sau centrele de asistare pentru copiii cu cerințe educaționale speciale din cadrul direcțiilor generale județene/a municipiului București de asistență socială și protecția copilului a copiilor, tinerilor cu cerințe educaționale speciale, școlarizați în unitățile de învățământ speciale
- Adresa Consiliului Județean Harghita nr. 42163/12.04.2021 transmisă Ministerului Educației și Cercetării decontarea cheltuielilor cu privire la asigurarea gratuității serviciilor publice de transport – decontarea cheltuielilor pentru transportul elevilor.

Cu deosebită considerație,

Borboly Csaba

Președinte

Miercurea-Ciuc, 27 aprilie 2021

Dezvoltarea competențelor de comunicare în limba română ale elevilor care aparțin minorităților naționale din județul Harghita

Consiliul Județean Harghita, recunoscând rolul important al învățământului în procesul de transformare al societății acordă o atenție deosebită dezvoltării sistemului de învățământ și consideră că este important ca elevii aparținând minorităților maghiare din județ să învețe limba română, limba oficială a statului cu mai mult succes.

Sistemul românesc de învățământ, prin structura sa, oferă deschidere spre multilingvism, pe lângă formele de învățământ în limba maternă română asigură cadrul legal pentru forme de învățământ și în limbile minorităților naționale, cu privire la predarea disciplinei Limba și literatura română, prin prevederile art. 46, alin. (2) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, „... *Disciplina Limba și literatura română se predă pe tot parcursul învățământului preuniversitar după programe școlare și manuale elaborate în mod special pentru minoritatea respectivă*”, alin. (4) legiferează că „*Testele la disciplina Limba și literatura română se elaborează pe baza programei speciale*”, iar alin. (5) reglementează că „*Testele de evaluare, subiectele de examen de orice tip din învățământul preuniversitar și lucrările semestriale pentru elevii din învățământul cu predare în limbile minorităților naționale se elaborează pe baza cerințelor didactico-metodologice stabilite de Curriculumul național*”.

Aplicarea prevederilor menționate mai sus din Legea educației naționale nr. 1/2011, însă suferă întârzieri, ceea ce cauzează un dezavantaj major la examenele naționale (evaluare națională și bacalaureat) pentru elevii ce urmează o formă de învățământ într-o limbă a unei minorități naționale.

Cu toate că s-a inițiat proiectarea curriculum-ului pentru elevii care învață limba română ca a doua limbă sau ca limbă nematernă, studiul limbii române se realizează în prezent după programe și manuale speciale doar la învățământul primar, respectiv în clasele a V-VIII - a din învățământul gimnazial. Suntem conștienți de faptul că aplicarea noilor programe de gimnaziu se va face progresiv începând cu clasa a V-a (anul școlar 2017-2018), în deplin consens cu programul pentru clasa a IV-a, iar începând de anul școlar 2020-2021, s-a introdus noul program și pentru clasa a VIII-a. Însă, eficiența programelor școlare, bazate pe

modelul comunicativ - funcțional al limbii române, care vizează formarea competențelor de comunicare, vor fi măsurabile în rezultatele obținute de absolvenți la examenele de bacalaureat doar după finalizarea studiilor liceale de către acești elevi, abia în anul 2025.

Pentru învățământului liceal cu predare în limbile minorităților naționale, încă nu s-a finalizat elaborarea programelor și manualelor specifice de predare a disciplinei Limba și literatura română. Abia în prezent sunt în curs de derulare activitățile specifice de creare, validare și aprobare a noilor planuri-cadru, programe pentru învățământul liceal, pentru elevii care studiază la școli/secții cu predare în limba maghiară.

Pentru elevii din regiunea noastră limba română este ca o a doua limbă sau ca o limbă nematernă, prin urmare, în opinia noastră este necesară introducerea unei noi abordări a studierii limbii române în cadrul învățământului în limbile minorităților naționale, adică cel bazat pe modelul comunicativ - funcțional al limbilor străine, care vizează formarea competențelor de comunicare prin eficientizarea învățării, predării și evaluării limbii române ca a doua limbă sau ca o limbă nematernă.

Rezultatele obținute la disciplina limba și literatura română ridică, an de an, probleme în rândul elevilor de etnie maghiară care urmează o formă de învățământ cu predare în limba maghiară și care se prezintă la Evaluarea Națională și la examenul de Bacalaureat. Reușita școlară în învățarea limbii române este redusă, acest fapt se reflectă și în notele obținute de elevi. Analizând rezultatele obținute în ultimii ani la examenele de Bacalaureat se poate afirma că majoritatea absolvenților de liceu din județul Harghita nu reușesc să obțină nota de trecere la disciplina limba și literatura română. Menționăm că marea majoritate a populației județului Harghita are limba maternă maghiară, și trăiește într-un mediu lingvistic care nu favorizează învățarea spontană a limbii române. Astfel, problema cunoașterii insuficiente a limbii române de elevii din județul nostru a devenit o chestiune frecvent dezbătută în societate, în primul rând, din cauza rezultatelor modeste obținute de elevi la examenele naționale.

Dorim să precizăm faptul că la simularea Evaluării Naționale 2021 cele mai slabe rezultate s-au obținut la proba de limba și literatura română în județul Harghita în școlile cu predare în limba maghiară. Din cei 2251 elevi de clasa a VIII-a prezenți la simularea Evaluării Naționale 2021, la proba de Limba și literatura română doar 610 elevi (27,1%) au promovat proba la Limba și literatura română. Același fenomen se poate observa și în județele cu zone preponderent maghiară în situație de izolare lingvistică, de exemplu

Covasna 33,5%, Satu-Mare 37,5%, Bihor 40,5%, Mureș 47,3%, etc. Acest rezultat este îngrijorător, întrucât constatăm că în județele în care minoritatea maghiară trăiește într-un număr mai redus, la proba de Limba și literatura română, la simularea Evaluării Naționale 2021, în școlile cu predare în limba maghiară rata de promovare este mai mare, de exemplu Sibiu 87,5%, Cluj 74,6%, Alba 74,4%, Bistrița-Năsăud 73,1%, Brașov 68,5%, Arad 61,2%, Sălaj 56,6%, etc.

Având în vedere și aspectele detaliate mai sus, consider că factorii care influențează negativ însusirea limbii române de către elevii ce frecventează forme de învățământ cu predare în limba maghiară sunt: lipsa armoniei dintre conținuturile manualelor școlare, cantitatea - calitatea acestor manuale, programele școlare, metodele de evaluare și posibilitățile de învățare a limbii române, și nu în ultimul rând lipsa profesorilor calificați, precum și lipsa de formare continuă a profesorilor de limbă și literatură română, care predau în școlile cu predare în limba maghiară, lipsa posibilității practicării limbii române vorbite.

În opinia noastră predarea limbii și literaturii română în școlile cu predare în limbiile minorităților naționale se poate eficientiza prin organizarea de formare complexă și completă a cadrelor didactice, care predau limba română la școlii/secții cu predare în limba maghiară, orientate pe îmbunătățirea competențelor în procesul de predare a limbii române după programele școlare noi aplicate pentru clasele I-VIII. Pentru elevii din regiunea noastră, limba română este „a doua limbă/limbă nematernă”, motiv pentru care considerăm că este necesară schimbarea conceptului/metodei de predare a limbii române.

Astfel, performanțele slabe obținute la disciplina Limba și literatura română la Evaluările Naționale precum și la examenul de Bacalaureat de către elevii care studiază în școlile cu predare în limbile minorităților naționale justifică **necesitatea introducerii în cel mai scurt timp posibil a manualelor speciale de limba și literatura română, concepute și elaborate pe baza programelor școlare speciale pentru învățământul liceal.**

Luând în considerare cele prezentate, Vă rog să ne sprijiniți, ca în cel mai scurt timp posibil, să fie concepute și elaborate programele școlare și să fie introduse manualele speciale de limba și literatura română și pentru învățământul liceal pentru elevii care studiază la școli/secții cu predare în limba maghiară și să fie schimbate regulile de evaluare la disciplina de limba și literatura română pentru elevii care studiază la școli/secții cu predare în limba maghiară, prin asigurarea evaluării diferențiate.

Ținând cont de faptul că asigurarea schimbării modalităților/programului de evaluare și a punerii în aplicare a noilor programe, a manualelor școlare speciale/specifice al disciplinei **Limba și literatura română pentru învățământul gimnazial și liceal pentru elevii care studiază la școli/secții cu predare în limba maghiară** este parte integrantă a procesului de modernizare a sistemului de învățământ românesc, apreciez că este esențială asigurarea acestora în conformitate cu legislația în vigoară. Astfel oferind șanse egale, elevilor minoritari, ceea ce contribuie la favorizarea integrării lingvistice, sociale, profesionale a elevilor care aparțin minorităților naționale.

Suntem convinși că această dificultate se poate soluționa numai prin **punerea în aplicare a noilor programe și manuale școlare speciale, prin schimbarea modalității de evaluare privind disciplina Limba și literatura română în învățământul liceal și prin formarea continuă a cadrelor didactice și a profesorilor de limbă și literatură română, care predau în școlile cu predare în limba minorităților naționale, obiectivul principal fiind dezvoltarea competențelor metodico-didactice de predare a limbii română ca limbă nematernă/a doua limbă ale acestora.**

